

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет

Кафедра філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувачка кафедри

Інна НАГРИБЕЛЬНА

“27” січня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОПІ ОК 8 СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА МОВА З ПРАКТИКУМОМ

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Кваліфікація:	вихователь дітей дошкільного віку

2019-2020 навчальний рік

Робоча програма з курсу «Сучасна українська мова з практикумом» для студентів за спеціальності 012 Дошкільна освіта

Програма розроблена

Сугейко Любов'ю Григорівною, кандидатом педагогічних наук,
доцентом,

Мироненко Оксаною Василівною, кандидатом філологічних наук,
доцентом,

Перепьолкою Вірою Іванівною, старшим викладачем

Програма розроблена на основі авторської програми «Сучасна українська мова з практикумом» . – Херсон, 2018. – С.4 - 17.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філології

Протокол від “ 27 ” січня 2020 року № 6

Завідувачка кафедри _____ Інна НАГРИБЕЛЬНА

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка		
Кількість кредитів – 4	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Рік підготовки:	
Модулів – 4		1-й	1-й
Змістових модулів – 1 курс : 1 семестр – 2; 2 семестр – 2;		Лекції	
Загальна кількість годин - 120	Ступінь вищої освіти: бакалавр	1 семестр 16 год. 2 семестр 20 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: 1 курс: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4		Практичні, семінарські	
		1 семестр 16 год. 2 семестр 18 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
		1 семестр 20 год. 2 семестр 30 год.	
		Вид контролю: залік (1 семестр), екзамен (2 семестр)	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: для денної форми навчання – 1 : 2

Мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» є система сучасної української літературної мови.

Міждисциплінарні зв'язки. Успішне володіння знаннями, уміннями і навичками з курсу «Сучасна українська мова з практикумом» ґрунтується на знаннях із суміжних дисциплін: «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Методика навчання української мови», «Сучасний український правопис», «Соціолінгвістика», «Основи мовленнєвої діяльності», «Українознавство».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Фонетична система української літературної мови.

Змістовий модуль 2. Лексична система української літературної мови. Морфемна і словотвірна структури слів в українській мові.

Змістовий модуль 3. Іменні частини мови, дієслово. Лексико-граматичні ознаки їх.

Змістовий модуль 4. Прислівник. Службові частини мови. Синтаксис простого і складного речення.

1. Мета та завдання

1.1. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» є підвищення рівня загальномовної підготовки, мовної грамотності та комунікативної, прагматичної, соціокультурної компетентностей студентів.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни. Основними теоретичними завданнями дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом» є:

- сформувати чітке і правильне розуміння української мови як мови українського народу, української нації;

- забезпечити досконале володіння теоретичним матеріалом про фонетичну, фонематичну, орфоепічну, графічну, орфографічну, лексикологічну, фразеологічну, лексикографічну, морфемну, словотвірну, граматичну, пунктуаційну системи сучасної української літературної мови.

Практичні завдання дисципліни:

- засвоїти фонетичні, фонематичні, орфоепічні, графічні, орфографічні, лексикологічні, фразеологічні, лексикографічні, морфемні, словотвірні, граматичні – морфологічні та синтаксичні – закономірності сучасної української літературної мови;

- оволодіти нормами сучасної української літературної мови;

- сформувати міцні навички культури усного і писемного мовлення;

- забезпечити володіння різними розділовими знаками, їх правильне вживання на письмі;

- виховати шанобливе ставлення до культурної спадщини українського народу;

- вдосконалити комунікативні здібності.

1.3. Компетентності, якими повинні володіти студенти:

Загальні компетентності:

ЗК-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема, інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

ЗК-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

ЗК-4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації. Здатність до розуміння чужих і продукування власних програм

комунікативної поведінки, адекватних цілям, сферам, ситуаціям спілкування, активній взаємодії з іншими мовленнєвими суб'єктами. Уміння володіти різновидами стилів мовленнєвого спілкування в ситуаціях запобігання та врегулювання конфліктів.

Фахові компетентності:

ФК-1. Філологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їхніх окремих змістових ліній. Складниками філологічної компетентності є лінгвістична, мовленнєва, літературознавча.

1.4. Програмні результати навчання

ПРН 1	Знати сучасні теоретичні основи освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.
ПРН 14	Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування у процесі вирішення професійно-педагогічних задач.
ПРН 15	Прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу початкової школи на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету.
ПРН 16	Використовувати засоби вербальної та невербальної комунікації задля підвищення рівня професійної культури майбутнього вчителя.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Вступ. Фонетична система української літературної мови. Фонологія. Фономорфологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Вступ. Походження української мови, зв'язок її з іншими слов'янськими мовами. Українська мова – мова українського народу, української нації. Основні функції мови. Українська літературна мова і діалекти. Усна й писемна форми сучасної української літературної мови, їх стильова специфіка.

Фонетика як розділ мовознавства. Фонетичне членування мовного потоку. Аспекти вивчення мовних звуків. Класифікація голосних звуків мови. Вимова і правопис ненаголошених [е], [и] в префіксах, коренях,

суфіксах. Вимова і правопис ненаголошених [o], [a]. Класифікація приголосних звуків мови.

Звукові зміни у потоці мовлення. Асиміляція і дисиміляція приголосних. Вимова і правопис слів із дзвінками та глухими приголосними звуками. Вимова і правопис префіксів роз-, без-, з-, від-, од-, через-. Спрощення в групах приголосних. Подовження приголосних звуків. Фонетична транскрипція. Склад як частина фразового такту. Поділ слів на склади. Наголос.

Фонологія як розділ мовознавства. Поняття про фонему. Головні вияви і варіанти голосних фонем. Головні вияви і варіанти приголосних фонем. Фонематична транскрипція.

Фономорфологія як розділ мовознавства. Чергування в українській літературній мові. Особливості чергування, його різновиди. Найдавніші чергування голосних фонем. Чергування |o| та |e| з |i|. Чергування |o| та |e| з фонемним нулем. Чергування |e| – |o| після шиплячих приголосних та |й|. Милозвучність української мови. Чергування приголосних фонем. Зміни приголосних фонем при словотворенні, особливості позначення їх на письмі.

Орфоепія як наука про правила вимови звуків. Основні норми сучасної української літературної мови. Вимова голосних звуків. Вимова приголосних звуків. Особливості вимови звукосполучень приголосних. Особливості вимови слів іншомовного походження.

Графіка сучасної української мови. Становлення та розвиток української графіки. Співвіднесеність між буквами українського алфавіту і звуками сучасної української літературної мови.

Орфографія як розділ мовознавчої науки про правильне написання. Принципи українського правопису. Правопис слів з апострофом. Уживання м'якого знака. Вживання великої літери. Правопис слів іншомовного походження. Правопис слов'янських прізвищ. Правопис неслов'янських прізвищ. Правопис географічних назв. Правила переносу слів з рядка в рядок.

Змістовий модуль 2. Лексикологія. Фразеологія як розділ мовознавства. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір. Лексикологія як розділ мовознавства. Лексичне значення слова. Багатозначність слів у сучасній українській літературній мові. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Особливості формування української лексики. Функціонування активної і пасивної лексики у сучасній українській мові. Склад лексики української мови зі стилістичного погляду.

Українська фразеологія. Фразеологічні одиниці української мови. Класифікація фразеологізмів. Джерела української фразеології. Прислів'я і приказки, крилаті вислови.

Лексикографія як розділ мовознавства. Становлення та розвиток української лексикографії. Основні типи словників. Сучасні словники української мови. Комп'ютерна лексикографія.

Морфеміка як розділ мовознавства. Морфема як найменша значуща частина слова. Типи морфем. Основа і закінчення. Корінь. Префікс. Суфікс. Види змін у морфемній будові слова.

Словотвір як розділ мовознавства. Базові поняття словотвору. Основні способи словотвору.

Змістовий модуль 3. Морфологія. Іменні частини мови. Граматика. Морфологія. Іменник. Прикметник. Числівник. Займенник. Правопис іменних частин мови. Дієслово. Дієприкметник і дієприслівник.

Грамматика як об'єкт наукового вивчення. Грамматичне значення, граматична форма та граматична категорія. Морфологія як вчення про граматичні форми слова і граматичні категорії. Частини мови і принципи їх класифікації.

Значення іменника як самостійної частини мови, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Лексико-граматичні категорії іменника: власні і загальні назви, назви істот і неістот, збірні іменники, іменники з речовинним значенням, іменники з конкретним та абстрактним значенням.

Категорія роду як одна з головних морфологічних ознак іменника. Поділ іменників за родами. Рід іменників, що означають назви істот. Рід іменників, що означають назви неживих предметів. Рід аббревіатур та іменників іншомовного походження. Іменники спільного роду.

Категорія числа іменника, її граматичне значення. Іменники, що вживаються як в однині, так і в множині; іменники, що вживаються тільки в однині та тільки в множині.

Категорія відмінка іменника, її граматичне значення. Система відмінків іменника у сучасній українській мові.

Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни та групи. Форми іменників першої відміни. Форми іменників другої відміни. Форми іменників третьої відміни. Форми іменників четвертої відміни. Відмінювання іменників множинної форми. Незмінювані іменники.

Словотвір іменників.

Особливості правопису іменників. Правопис букв о, е, є в орудному відмінку однини іменників I та II відміни. Правопис закінчень -а (-я), -у (-ю) в родовому відмінку однини іменників чоловічого роду II відміни. Правопис закінчень -у, -ові у давальному відмінку однини іменників чоловічого роду II відміни. Правопис складних іменників.

Значення прикметника як самостійної частини мови, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Грамматична несамостійність категорії роду, числа й відмінка прикметників. Якісні прикметники, їх семантичні групи і граматичні особливості. Ступені порівняння якісних прикметників. Відносні прикметники, їх семантичні групи і граматичні особливості. Присвійні прикметники, їх семантичні групи і граматичні особливості. Проміжні розряди прикметників.

Відмінювання прикметників. Повні (членні) і короткі (нечленні) прикметники. Тверда і м'яка групи прикметників. Відмінкові закінчення

прикметників. Відмінювання прикметників з другою частиною -лиций. Відмінювання субстантивованих прикметників.

Словотвір прикметників.

Особливості правопису прикметників. Правопис букв о, е, є та буквосполучень ьо, йо у суфіксах прикметників. Правопис -н-, -нн- у суфіксах прикметників. Правопис букв и, і у відмінкових закінченнях прикметників. Правопис складних прикметників.

Значення числівника як самостійної частини мови, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Історія формування числівника.

Поділ числівників за значенням та структурно-граматичними властивостями. Кількісні числівники, поділ їх на групи. Порядкові числівники, їх особливості.

Групи числівників за будовою. Специфіка морфологічної структури числівників. Зв'язок числівника з іменником. Граматичні категорії числівника у сучасній українській мові.

Відмінювання числівників. Відмінювання кількісних числівників. Відмінювання порядкових числівників.

Правопис числівників сучасної української мови. Правопис складних числівників.

Значення займенника як самостійної частини мови, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Історія формування займенників.

Розряди займенників за значенням. Співвіднесеність займенників з іншими частинами мови. Відмінювання різних розрядів займенників. Явище суплетивізму.

Особливості правопису займенників.

Значення дієслова як самостійної частини мови, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Інфінітив, його особливості.

Категорія виду. Дієслова недоконаного виду, їх особливості вживання. Дієслова доконаного виду, їх специфіка. Видові пари дієслів, способи творення їх. Одно- і двовидові дієслова.

Категорія перехідності/неперехідності. Перехідні дієслова, їх формальні, семантичні і синтаксичні ознаки. Неperехідні дієслова, їх формальні, семантичні і синтаксичні ознаки.

Категорія стану. Проблемні питання виділення категорії стану. Стани дієслова: активний, зворотно-середній і пасивний.

Категорія способу. Дійсний спосіб, його значення та вживання у сучасній українській мові. Умовний спосіб, значення та роль у сучасній українській мові. Наказовий спосіб, його значення та способи утворення.

Категорія часу. Уживання теперішнього, минулого, давноминулого та майбутнього часів у сучасній українській мові. Способи утворення теперішнього, минулого, давноминулого та майбутнього часів.

Категорія особи. Роль та граматичні способи вираження категорії особи. Безособові дієслова, їх характеристика.

Категорія числа і роду у дієсловах.

Дієвідміни, їх типи у сучасній українській мові.

Словотвір дієслів.

Особливості правопису дієслів. Правопис букв е (є), и, ї в особових закінченнях дієслів.

Дієприкметник як дієслівна форма. Значення дієприкметника, його морфологічні ознаки. Синтаксична роль дієприкметника. Способи творення активних і пасивних дієприкметників. Перехід дієприкметників у прикметники та іменники. Безособові форми на -но, -то, їх синтаксична функція. Правопис дієприкметників.

Дієприслівник як дієслівна форма. Значення дієприслівника, його морфологічні ознаки. Синтаксична роль дієприслівника. Правопис дієприслівників.

Змістовий модуль 4. Прислівник. Слова категорії стану. Службові частини мови. Вигук. Синтаксис. Словосполучення. Речення. Просте речення. Розділові знаки у простому реченні. Просте ускладнене речення. Складне речення як синтаксична категорія. Розділові знаки у різних типах складних речень. Способи відтворення чужого мовлення. Текст і його складники. Пунктуація. Прислівник як самостійна частина мови, його морфологічні ознаки та синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Різновиди прислівників за походженням. Ступені порівняння прислівників.

Словотвір прислівників.

Особливості правопису прислівників. Правопис складних прислівників. Правопис прислівникових сполук. Правопис -н- і -нн- у прислівниках.

Слова категорії стану як невідмінювана частина мови, їх морфологічні ознаки та синтаксична роль. Лексико-семантичні групи слів категорії стану. Частиномовна основа слів категорії стану.

Прийменник у сучасній українській мові. Характеристика прийменника як службової частини мови. Класифікація прийменників за походженням. Класифікація прийменників за значенням. Морфологічні властивості прийменника. Синтаксичні властивості прийменника. Правопис прийменників.

Сполучник у сучасній українській мові. Характеристика сполучника як службової частини мови. Класифікація сполучників за структурою. Класифікація сполучників за значенням. Сполучники та сполучні слова. Правопис сполучників.

Частка у сучасній українській мові. Характеристика частки як службової частини мови. Класифікація часток за структурою. Класифікація часток за функцією. Правопис часток. Правопис часток не, ні з різними частинами мови.

Вигук. Характеристика вигуку як особливого розряду слів. Типи вигуків за способом творення і походженням. Типи вигуків за значенням і вживанням. Звуконаслідувальні слова.

Синтаксис як граматичне вчення про синтаксичну будову мови. Типи синтаксичних одиниць. Синтаксичні зв'язки у словосполученні і реченні.

Засоби вираження синтаксичних зв'язків. Типи і форми синтаксичних зв'язків.

Словосполучення як некомунікативна синтаксична одиниця. Типи синтаксичного зв'язку в підрядних і сурядних словосполученнях. Типи синтаксичних словосполучень за будовою. Типи підрядних словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Типи словосполучень за семантико-синтаксичними відношеннями між головним і залежним словами.

Речення як мінімальна комунікативна одиниця. Основні ознаки речення. Зовнішньосинтаксична структура речення. Просте і складне речення. Типи речень за метою висловлювання та експресією. Стверджувальні і заперечні речення. Розділові знаки в кінці речення (крапка, знак питання та оклику, три крапки).

Просте речення. Формально-синтаксична типологія простого речення.

Просте двоскладне речення. Загальна характеристика головних членів речення. Підмет, його типи та способи вираження. Присудок, його типи та способи вираження. Тире між підметом і присудком та на місці пропущеного присудка.

Односкладні речення. Проблемні питання виділення односкладних речень у сучасному мовознавстві. Типи односкладних речень. Односкладні означено-особові речення. Односкладні неозначено-особові речення. Односкладні узагальнено-особові речення. Безособові речення. Односкладні інфінітивні речення. Номінативні речення.

Слова-речення та їх різновиди.

Структура поширеного речення. Другорядні члени речення у двоскладних і односкладних реченнях. Загальна характеристика другорядних членів речення.

Додаток. Прямі і непрямі додатки, способи їх вираження.

Означення. Узгоджені і неузгоджені означення, способи їх вираження.

Прикладка як різновид означення.

Обставина, її різновиди та способи вираження.

Парцельовані другорядні члени речення.

Порядок слів у простому реченні. Загальна характеристика інверсії.

Повні і неповні речення. Неповні речення в системі синтаксичних одиниць. Типи неповних речень.

Особливості простого ускладненого речення. Речення з однорідними членами. Однорідність і способи її вираження. Узагальнювальні слова при однорідних членах. Однорідні і неоднорідні означення. Координація присудка з однорідними підметами в числі і роді. Розділові знаки при однорідних членах речення. Кома і тире в реченні з однорідними членами. Двокрапка і тире при узагальнювальних словах.

Речення з відокремленими членами. Речення з відокремленими означеннями. Відокремлені прикладки. Відокремлені обставини. Відокремлені додатки. Розділові знаки в реченнях з відокремленими другорядними членами.

Речення, ускладнені вставними і вставленими конструкціями. Розділові знаки при вставних словах, словосполученнях, реченнях.

Речення зі звертаннями. Значення і способи вираження звертань. Розділові знаки при звертаннях.

Складне речення як синтаксична конструкція. Проблеми дослідження складного речення. Засоби поєднання частин складного речення. Основні типи складних речень.

Складносурядне речення. Загальна характеристика складносурядних речень. Засоби поєднання предикативних частин складносурядних речень. Класифікація складносурядних речень. Розділові знаки у складносурядному реченні.

Складнопідрядне речення. Загальна характеристика складнопідрядних речень. Принципи класифікації складнопідрядних речень. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень.

Складнопідрядні речення нерозчленованої структури. Складнопідрядні речення з підрядними присубстантивно-атрибутивними. Складнопідрядні речення з підрядними займенниково-співвідносними. Складнопідрядні речення з підрядними з'ясувальними.

Складнопідрядні речення розчленованої структури. Складнопідрядні речення з підрядними часу. Складнопідрядні речення з підрядними умови. Складнопідрядні речення з підрядними мети. Складнопідрядні речення з підрядними причини. Складнопідрядні речення з підрядними місця. Складнопідрядні речення порівняльні. Складнопідрядні речення допустові. Складнопідрядні речення наслідкові. Складнопідрядні речення з підрядними супровідними.

Розділові знаки у складнопідрядному реченні.

Безсполучникові складні речення. Загальна характеристика складних безсполучникових речень. Складні безсполучникові речення з однотипними частинами. Складні безсполучникові речення з різнотипними частинами. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.

Складні синтаксичні конструкції. Загальна характеристика складних синтаксичних конструкцій. Безсполучникові багатокомпонентні речення. Складносурядні багатокомпонентні речення. Складнопідрядні багатокомпонентні речення. Складні багатокомпонентні речення з різними типами зв'язку. Період як синтаксична структура.

Конструкції з чужим мовленням. Загальна характеристика конструкцій з чужим мовленням. Пряма мова. Непряма мова. Невласне пряма мова. Діалог. Цитата. Розділові знаки в реченнях із прямою мовою.

Сутність тексту і його особливості. Загальна характеристика одиниць тексту. Складне синтаксичне ціле як найменша реальна одиниця тексту, його ознаки та будова. Засоби зв'язку між компонентами складного синтаксичного цілого. Структурні типи складних синтаксичних цілих.

Пунктуація. Принципи пунктуації. Пунктуація й синтаксична система мови. Основні типи пунктуаційних знаків. Функції розділових знаків.

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА
УКРАЇНСЬКА МОВА З ПРАКТИКУМОМ»
1 КУРС**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Фонетична система української літературної мови												
Тема 1. Вступ. Українська мова – національна мова українського народу	6	2	2	0	0	2						
Тема 2. Фонетика як наука про звуковий склад мови	6	2	2	0	0	2						
Тема 3.Творення звуків. Будова мовного апарату.	2	0	0	0	0	2						
Тема 4. Орфоепія. Орфоепічні норми	4	2	2	0	0	0						
Тема5.Фономорфологія як наука про чергування звуків	4	2	2	0	0	0						
Тема 6. Фонетичне членування мовного потоку. Український складоподіл. Наголос.	8	0	0	0	0	8						
Разом за змістовим модулем 1	30	8	8	0	0	14						
Змістовий модуль 2. Лексична система української літературної мови. Морфемна і словотвірна структури слів в українській мові												
Тема 1. Лексикологія як галузь знань про слово. Структура лексичного значення	4	2	2	0	0	0						
Тема 2. Системні відношення лексичних одиниць (синоніми, антоніми, омоніми, пароніми)	8	2	2			4						
Тема 3. Словниковий склад української мови: -лекси́ка української мови з погляду походження; -активна і пасивна лексика; -склад української лексики із стилістичного погляду	2	2	0	0	0	0						
Тема 4. Морфемна структура слова. Види	6	2	4	0	0	0						

морфем, характеристика їх. Словотвірна структура слова в українській літературній мові. Способи словотвору													
Тема 5. Лексикографія. Типи словників	2	0	0	0	0	2							
Разом за змістовим модулем 2	22	8	8	0	0	6							
Усього годин	52	16	16			20							
Змістовий модуль 3. Іменні частини мови, дієслово. Лексико-граматичні ознаки їх													
Тема 1. Морфологія. Принципи виділення частин мови. Іменник. Лексико-граматичні категорії іменника	9	2	2			5							
Тема 2. Прикметник як самостійна частина мови	9	2	2			5							
Тема 3. Числівник у системі частин мови	4	2	2			0							
Тема 4. Дієслово. Лексико-граматичні особливості дієслова	12	2	2			8							
Разом за змістовим модулем 3	34	8	8			18							
Змістовий модуль 4. Прислівник. Службові частини мови. Синтаксис простого і складного речення													
Тема 1. Прислівник як самостійна частина мови. Слова категорії стану	4	2	2			0							
Тема 2. Лінгвістичний статус службових частин мови	9	2	2			5							
Тема 3. Синтаксис як розділ мовознавства. Синтаксичні одиниці простого речення, їх характеристика	9	4	2			3							
Тема 4, 5 Синтаксис складного речення. Типи складних речень, засоби зв'язку у них	12	4	4			4							
Разом за змістовим модулем 4	34	12	10			12							
Всього годин	68	20	18			30							

Всього годин за рік	120	36	34			50						
---------------------	-----	----	----	--	--	----	--	--	--	--	--	--

Змістові модулі навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Фонетична система української літературної мови

Лекційний модуль

1. Вступ. Українська мова – національна мова українського народу.
2. Фонетика як наука про звуковий склад мови.
3. Орфоепія. Орфоепічні норми, порушення їх. Суспільне значення орфоепічних норм.
4. Фономорфологія як наука про чергування звуків.

Практичний модуль

1. Вступ. Українська мова – національна мова українського народу.
2. Фонетична система української мови. Класифікація звуків, звукові зміни в мовному потоці (асиміляція, дисиміляція). Фонетична транскрипція. Правопис букв на позначення дзвінких та глухих приголосних звуків. Правопис префіксів роз-, без-, з-.
3. Орфоепічні норми, відхилення від них. Подовження та спрощення приголосних звуків, правопис їх.
4. Чергування голосних та приголосних звуків.

Модуль самостійної роботи

1. Усна та писемна форми української літературної мови.
2. Стилистична диференціація мови.
3. Творення звуків. Будова мовного апарата.
4. Фонетичне членування мовного потоку. Український складоподіл. Наголос.
5. Графічна система сучасної української мови. Алфавіт.

Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 368с.
2. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я., Тоцька Н.І., Уздиган І.М. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка. – 3-тє вид., допов. – К.: Вища школа, 2002. – 439с.
3. Єрмоленко С.Я. Мова і українознавчий світогляд. – К.: НДІУ, 2007. – 444с.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К.: Вища школа, 1972. – 402 с.

5. Сучасна українська літературна мова: підручник / Плющ М.Я., Бевзенко С.П., Грипас Н.Я. та ін.; За ред. М.Я. Плющ – 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Вища школа, 2000. - 429с.
6. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2007. – 823с.
7. Ющук І.П. Українська мова. – К.: Либідь, 2004. – 250с.

Додаткова література

1. Волох О.Т., Чемерисов М.Т., Чернов С.І. Сучасна українська літературна мова. - К.: Вища школа, 1976. - 376с.
2. Доленко М.Т., Дацюк І.І., Кващук А.Г. Сучасна українська мова. - Вид. 3-є. - К.: Вища школа, 1987. - 352с.
3. Сучасна українська літературна мова /За заг. ред. І.К. Білодіда. - Т. 1-5, К.: 1969-1973.
4. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К.: Вища школа, 1981. – 183 с.

INTERNET-ресурси

1. <http://mon.gov.ua>
2. <http://www.novamova.com.ua>
3. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
4. http://nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Umls
5. <http://mova.kreschatic.kiev.ua>

Підсумкова тека: усно

Змістовий модуль №2

Лексична система української літературної мови. Морфемна і словотвірна структури слів в українській мові

Лекційний модуль

1. Лексикологія як галузь знань про слово. Структура лексичного значення.
2. Системні відношення лексичних одиниць (синоніми, антоніми, омоніми, пароніми).
3. Словниковий склад української мови: лексика української мови з погляду походження; активна і пасивна лексика; склад української лексики із стилістичного погляду.
4. Морфемна структура слова. Види морфем, характеристика їх. Словотвірна структура слова в українській літературній мові. Способи словотвору.

Практичний модуль

1. Лексикологія. Слово як одиниця мови. Пряме і переносне значення слів. Однозначні і багатозначні слова. Омоніми.
2. Синоніми, антоніми, пароніми. Стилістичне використання їх.
- 3, 4. Морфеміка. Загальна характеристика їх. Словотвірні і формотворчі афікси. Словотвірне значення слова. Морфологічний і неморфологічний способи словотвору.

Модуль самостійної роботи

Лексикографія. Типи словників.

Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 368с.
2. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я., Тоцька Н.І., Уздиган І.М. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка. – 3-тє вид., допов. – К.: Вища школа, 2002. – 439с.
3. Єрмоленко С.Я. Мова і українознавчий світогляд. – К.: НДІУ, 2007. – 444с.
4. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К.: Вища школа, 1972. – 402 с.
5. Сучасна українська літературна мова: підручник / Плющ М.Я., Бевзенко С.П., Грипас Н.Я. та ін.; За ред. М.Я. Плющ – 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Вища школа, 2000. - 429с.
6. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2007. – 823с.
7. Ющук І.П. Українська мова. – К.: Либідь, 2004. – 250с.

Додаткова література

1. Волох О.Т., Чемерисов М.Т., Чернов С.І. Сучасна українська літературна мова. - К.: Вища школа, 1976. - 376с.
2. Доленко М.Т., Дацюк І.І., Кващук А.Г. Сучасна українська мова. - Вид. 3-є. - К.: Вища школа, 1987. - 352с.
3. Сучасна українська літературна мова /За заг. ред. І.К. Білодіда. - Т. 1-5, К.: 1969-1973.
4. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К.: Вища школа, 1981. – 183 с.

INTERNET-ресурси

1. <http://mon.gov.ua>
2. <http://www.novamova.com.ua>
3. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
4. http://nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Umls
5. <http://mova.kreschatic.kiev.ua>

Підсумкова тека: усно

2 семестр

Змістовний модуль 3

Тема: Іменні частини мови, дієслово. Лексико-граматичні ознаки їх

Лекційний модуль

1. Морфологія. Принципи виділення частин мови. Іменник. Лексико-граматичні категорії іменника.
2. Прикметник як самостійна частина мови.
3. Числівник у системі частин мови.
4. Дієслово. Лексико-граматичні особливості дієслова.

Практичний модуль

1. Морфологія. Лексико-граматичні і граматичні категорії іменника.
2. Прикметник як самостійна частина мови. Лексико-граматичні розряди прикметника.
3. Лексичні особливості займенника і числівника. Морфологічні та синтаксичні особливості їх.
4. Дієслово. Морфологічні категорії його. Характеристика форм дієслів.

Модуль самостійної роботи

1. Відмінювання множинних іменників та власних назв. Невідмінювані іменники. Правопис слів іншомовного походження

Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія. – К.: Либідь, 1993. – 336с.
2. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. - 3-тє вид ., допов. – К.: Вища школа, 2002. - 439 с.
3. Пономарів О.Д., Різун В.В., Шевченко Л.Ю. Сучасна українська мова. - 2-ге вид., перероб. - К.: Либідь, 2001. - 400с.
4. Шкуратяна Н.Г. Сучасна українська літературна мова; Модульний курс: Навчальний посібник. – К., Вища шк., 2007. – 823с.

Додаткова література

1. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П. Граматика української мови. - К.: Рад. школа, 1982.
2. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова. – К.: Вища школа, 2003.- 430с.

INTERNET – ресурси

library.kpi.kharkov.ua/scripts/irbi
kiev.prom.ua/p912875-plyusch-bevzen

Підсумкова тека: контрольна робота з морфології (письмово)

Змістовний модуль 4

Тема: Прислівник. Службові частини мови. Синтаксис простого і складного речення

Лекційний модуль

1. Прислівник як самостійна частина мови. Слова категорії стану.
2. Лінгвістичний статус службових частин мови.
- 3,4. Синтаксис як розділ мовознавства . Синтаксичні одиниці простого речення, їх характеристика.
- 5, 6. Синтаксис складного речення. Типи складних речень, засоби зв'язку у них.

Практичний модуль

1. Розряди прислівників за значенням. Слова категорії стану.
2. Службові частини мови, їх характеристика.
3. Синтаксис як розділ граматики. Словосполучення. Речення.
- 4,5. Синтаксис складного речення. Типи складних речень, засоби зв'язку у них.

Модуль самостійної роботи

Прийменник як службова частина мови

Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови. Морфологія. – К.: Либідь, 1993. – 336с.
2. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматика укр. мови. –К.: унів. вид-во “Пульсари”, 2004. – 400с.
3. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова. - 3-тє вид ., допов. – К.: Вища школа, 2002. - 439с.
4. Пономарів О.Д., Різун В.В., Шевченко Л.Ю. Сучасна українська мова. - 2-ге вид., перероб. - К.: Либідь, 2001. - 400с.
5. Шкурятяна Н.Г. Сучасна українська літературна мова; Модульний курс: Навчальний посібник. – К., Вища шк., 2007. – 823с.

Додаткова література

1. Вихованець І.Р., Городенська К.Г., Грищенко А.П. Граматика української мови. - К.: Рад. школа, 1982.
2. Плющ М.Я. Сучасна українська літературна мова. – К.: Вища школа, 2003.- 430с.

INTERNET – ресурси

library.kpi.kharkov.ua/scripts/irbi
kiev.prom.ua/p912875-plyusch-bevzen

**Підсумкова тека: контрольна робота з морфології та синтаксису
(письмово)**

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. – К.: Либідь, 1991. - 254 с.

2. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська мова: фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 368с.
3. Голосовська Г.Г. Українська мова для всіх: навчальний посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2013. - 216с.
4. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я., Тоцька Н.І., Уздиган І.М. Сучасна українська літературна мова / За ред. А.П. Грищенка. – 3-тє вид., допов. – К.: Вища школа, 2002. – 439с.
5. Єрмоленко С.Я. Мова і українознавчий світогляд. – К.: НДІУ, 2007. – 444с.
6. Жовтобрюх М.А., Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови. – К.: Вища школа, 1972. – 402 с.
7. Козачук Г.О. Українська мова: практикум: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1991. – 398с.
8. Сучасна українська літературна мова: підручник / Плющ М.Я., Бевзенко С.П., Грипас Н.Я. та ін.; За ред. М.Я. Плющ – 2-ге вид., перероб. і допов. - К.: Вища школа, 2000. - 429с.
9. Сучасна українська мова: підручник / За ред. О.Д. Пономарева. – 4-те вид. - К.: Либідь, 2008. – 488 с.
10. Тоцька Н.І. Сучасна українська літературна мова: фонетика, орфоепія, графіка, орфографія. – К.: Вища школа, 1981. – 183 с.
11. Український правопис /НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; Інститут української мови. – 5-те вид., стереотип. - К.: Наукова думка, 1996. – 240с.
12. Фурдуй М.І. Українська мова: практикум: навчальний посібник /За ред. В.В. Різуна. – 4-те вид., переробл. і доповн. – К.: Либідь, 2011. – 416с.
13. Шевчук С.В., Лобода Т.М. Практикум з української мови: модульний курс: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2006. – 326с.
14. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: модульний курс: навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2007. – 823с.

15. Ющук І.П. Українська мова. – К.: Либідь, 2004. – 250с.

Додаткова література

1. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити/ За заг. ред. О. Сербенської: посібник. – Львів: Світ, 1994. -152с.
2. Мацько Л.І., Мацько О.М., Сидоренко О.М. Стилістика української мови. - К.: Вища школа, 2003. - 262с.
3. Мацько Л.І., Мацько О.М., Сидоренко О.М. Українська мова: навчальний посібник. - К. : Либідь, 1998. – 416с.
4. Мацько Л. Українська мова в кінці ХХ ст. (зміни в лексиці) // Дивослово. – 2000. – № 4. - С.15-20.
5. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика: підручник. – К.: Вежа, 1994. - 240с.
6. Пономарів О.Д. Культура слова: мовностилістичні поради. – К.: Либідь, 1999. – 240с.
7. Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури. – Суми: ВВП «Марія – 1» ТОВ, 2005. - 404с.
8. Ставицька Л. Блудний суржик: міф, мова, стиль // Мандрівець. - 2002. - №1. С.18-27.
9. Струганець Л.В. Теоретичні основи культури мови: навчальний посібник. – Тернопіль, 1997. - 96с.
10. Чередниченко О.І. Про мову і переклад: мова в соціокультурному просторі, переклад як міжкультурна комунікація. – К.: Либідь, 2007. – 247с.

Словники й довідники

1. Бурячок А. А. Орфографічний словник української мови / А. А. Бурячок. – Вид. 2, доопрац. – К.: Наукова думка, 2002. – 464 с.

2. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.

3. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів / Д.І. Ганич, І. С. Олійник. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.

4. Гринчишин Д., Капелюшний А., Сербенська О., Терлак З. Словник-довідник з української мови / Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак. – К.: Знання, 2004. – 367 с.

5. Етимологічний словник української мови: у 7-ми т. / укл. Г. В. Болдирев, В.Т. Коломієць, А. П. Критенко та ін.; редкол.: О. С. Мельничук (гол. ред.) та ін. – К.: Наукова думка. – Т. I. – 1982. – 631 с. ; Т. II. – 1985. – 570 с. ; Т. III. – 1989. – 550 с. ; Т. IV. – 2004. – 656 с.

6. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова: короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. – К.: Либідь. – 224 с.

7. Жайворонок В.В. Велика чи мала літера? Словник-довідник: близько 10000 номінацій /НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні. – 2-ге вид., стер. К.: Наукова думка, 2005. – 204с.

8. Жайворонок В.В. Знаки української етнокультури: словник-довідник / НАН України; Інститут мовознавства ім. О.О. Потебні. – К.: Довіра, 2006. – 703с.

9. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови: близько 15 000 синонімічних рядів. – К.: Кобза, 1995.- 472с.

10. Караванський С. Російсько-український словник складної лексики. – К.: Академія, 1998. - 710с.

11. Пономарів О.Д. Фонема г і г': словник і коментар. – К.: Видавничий центр «Просвіта», 1997. - 40с.

12. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. – К.: УРЕ, 1985. – 966 с.

13. Словник труднощів української мови: біля 15 000 слів / Д.Г. Гринчишин, А.О. Капелюшний, О. М. Пазяк та ін.; за ред. С.Я. Єрмоленко. – К.: Радянська школа, 1989. – 336 с.

14. Словник української мови: в 11 т. – К.: Наукова думка, 1970–1980.

15.Струганець Л. Культура мови: словник термінів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. - 87с.

16.Українська мова: енциклопедія /Редкол. Русанівський В.М., Тараненко О.О., Зяблюк М.П. та ін. – К.: Українська енциклопедія, 2000. – 752 с.

17.Український орфографічний словник / уклад. М.М. Пешак та ін. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Довіра, 2002. – 1106 с.

18.Український орфографічний словник: орфографічний словник української мови: близько 143 000 слів /за ред. Л. М. Полюги. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.: Довіра, 2002. – 1006 с.

19.Українсько-російський словник: у 6-ти т. / гол. ред. чл.-кор. АН УРСР М. Кириченко. – К.: АН УРСР, 1953–1963.

20. Фразеологічний словник української мови: в 2-х кн. / за ред. Л.С. Паламарчука. – К.: Наукова думка, 1993. – Кн. 1. – 528 с.; Кн. 2. – 980 с.

INTERNET – ресурси

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України

<http://mon.gov.ua>

2. Українська мова в Інтернеті

<http://www.novamova.com.ua>

3. Українська мова: енциклопедія

<http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>

4. Науковий журнал. Українська мова і література в школі

http://nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Umls

5. Уроки державної мови

<http://mova.kreschatic.kiev.ua>

Методи навчання

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів

стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця учителя початкових класів з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, метод проблемного викладу матеріалу), робота з художнім текстом, метод бесіди, комп'ютерна підтримка навчального процесу.

Методи контролю

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів-майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається фронтальному опитуванню.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання письмових відповідей з курсу «Сучасна українська мова з практикумом»

Під час письмового контролю студент за відповідь на запитання отримує максимально можливу оцінку *відмінно* (100-90б., А) за умови, якщо він дав правильну і вичерпну відповідь на поставлене запитання, при цьому показав високі знання понятійного апарату і літературних джерел, уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ і навів приклади з практики.

Оцінку *добре* (89-82б., В, 81-74 б., С) студент отримує, якщо він у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав незадовільні знання літературних джерел, не підкріпив прикладами з практики.

Оцінку *задовільно* (73-64б., D, 63-60б, E) отримує студент, якщо він дав неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури.

Оцінку *незадовільно* (59-35б, FX, 34-1б, F) отримує студент, якщо він дав неправильну або неповну відповідь на запитання, ухилився від аргументів, показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів.

Оцінка за завдання повинна бути зменшена за суттєве випущення теоретичних положень, а також за нерозбірливий почерк, орфографічні, лексичні та стилістичні помилки.

Критерії оцінювання діалогічного мовлення

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень
-----------------------------------	-------------	--

Початковий	34-1 (F)	Студент відповідає на елементарні запитання короткими репліками, які лише частково реалізують комунікативну мету.
	59-35 (FX)	Студент бере участь у діалозі за найпростішою за змістом мовленнєвою ситуацією, може не лише відповідати на запитання співрозмовника, а й формулювати деякі запитання; комунікативна мета досягається ним (нею) лише частково.
Середній	63-60 (E)	Студент бере участь у діалозі за нескладною за змістом мовленнєвою ситуацією, дотримується елементарних правил поведінки в розмові, загалом досягає комунікативної мети, проте може відхилитися від теми, його (її) мовлення характеризується стереотипністю.
	73-64 (D)	Студент загалом досягає комунікативної мети в діалозі з нескладної теми, його (її) репліки в основному змістовні, відповідають основним правилам поведінки в розмові, нормам етикету, участь у діалозі здійснюється переважно за допомогою вчителя або співрозмовника, спирається на запропонований зразок.
Достатній	81-74 (C)	Студент самостійно складає діалог з проблемної теми, демонструючи загалом достатній рівень вправності й культури мовлення (чітко висловлює думки, уміє сформулювати цікаве запитання, дати влучну, змістовну відповідь, виявляє толерантність, стриманість, коректність у разі незгоди з думкою співрозмовника), особиста позиція виражається порівняно нечітко, аргументація відзначається оригінальністю, самостійністю.
	89-82 (B)	Студент складає діалог за проблемною ситуацією, демонструючи належний рівень мовленнєвої культури, вміння чітко формулювати думки, обґрунтовуючи власну позицію, виявляє готовність уважно й доброзичливо вислухати співрозмовника, даючи йому можливість висловитися; дотримується правил мовленнєвого етикету; структура діалогу, мовне оформлення його реплік у цілому відповідають нормам.
Високий	100-90 (A)	Студент складає глибокий за змістом і досконалий за формою діалог, самостійно обравши аспект запропонованої теми та визначивши проблему для обговорення, демонструючи вміння уважно й доброзичливо вислухати співрозмовника, коротко, виразно, оригінально сформулювати свою думку, дібрати цікаві, влучні, переконливі аргументи на захист своєї позиції, у тому числі й із власного життєвого досвіду, зіставити різні погляди на той самий предмет, змінити свою думку в разі незаперечних аргументів іншого; дотримується правил поведінки й мовленнєвого етикету в розмові.

Критерії оцінювання усної відповіді з курсу «Сучасна українська мова з практикумом»

Рівні навчальних	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень
-------------------------	-------------	--

досягнень		
Початковий	34-1 (F)	Студент може розрізняти об'єкти вивчення.
	59-35 (FX)	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, з допомогою викладача виконує елементарні завдання.
Достатній	63-60 (E)	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	73-64 (D)	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його(її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
Середній	81-74 (C)	Знання студента є достатніми, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності.
	89-82 (B)	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
Високий	100-90 (A)	Студент має системні глибокі знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

Питання до іспиту для 1 курсу з дисципліни «Сучасна українська мова з практикумом»

1. Дієслово як самостійна частина мови. Дієслова доконаного та недоконаного виду. Видові пари дієслів.
2. Синтаксичні відношення між компонентами словосполучення.
3. Дієслівна категорія часу. Засоби вираження її.

4. Синтаксис як розділ мовознавства. Основні одиниці синтаксису.
5. Категорія перехідності/неперехідності дієслів. Засоби вираження її.
6. Словосполучення як мінімальна непередикативна одиниця синтаксису.
7. Особливості правопису числівників.
8. Типи граматичного зв'язку в словосполученнях.
9. Дієслівна категорія способу. Засоби вираження її.
10. Речення як синтаксична одиниця. Ознаки речення.
11. Іменник як самостійна частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
12. Головні члени двоскладного речення. Характеристика їх. Пунктуація між підметом і присудком.
13. Дієприслівник як дієслівна форма, його морфологічні ознаки та синтаксична роль.
14. Означення, додаток і обставина як другорядні члени речення. Загальна характеристика їх.
15. Прислівник, його характеристика.
16. Односкладні речення. Односкладні прості речення, їх типи: означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові, інфінітивні, називні.
17. Категорія числа іменника, її граматичне значення.
18. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.
19. Характеристика сполучника як службової частини мови.
20. Складне речення, його ознаки. Основні типи складних речень.
21. Прикметник як самостійна частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
22. Обставина. Структурно-семантичні ознаки її.
23. Прийменник як службова частина мови, його характеристика.
24. Типи словосполучень за морфологічним вираженням стрижневого слова.
25. Характеристика частки як службової частини мови.
26. Підмет, його типи та способи вираження.
27. Числівник як самостійна частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Класифікація числівників за значенням та будовою.
28. Присудок, його типи та способи вираження.
29. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу.
30. Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Розділові знаки у складносурядному реченні.
31. Категорія роду як одна з головних морфологічних ознак іменника.
32. Складнопідрядні речення, їх види та засоби зв'язку.
33. Особливості правопису складних іменників.
34. Речення з однорідними членами. Однорідні й неоднорідні означення. Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами.
35. Ступені порівняння якісних прикметників, їх творення.

36. Додаток, його види та способи вираження.
37. Категорія відмінка іменника, її граматичне значення.
38. Ускладнене речення як синтаксична одиниця.
39. Поділ іменників на власні та загальні назви.
40. Складнопідрядні речення з підрядними місця. Складнопідрядні речення з підрядними часу.
41. Поділ іменників на назви істот та неістот.
42. Складнопідрядні речення з підрядними умови. Складнопідрядні речення з підрядними мети.
43. Розряди займенників за значенням, їх характеристика.
44. Обставина, її види та способи вираження.
45. Особливості відмінювання числівників.
46. Відокремлення означень, умови відокремлення.
47. Особливості правопису прислівників.
48. Відокремлення додатків, умови відокремлення.
49. Іменники з конкретним та абстрактним значенням.
50. Відокремлення обставин, умови відокремлення.
51. Інфінітив, його особливості.
52. Вставні і вставлені конструкції. Розділові знаки при вставних і вставлених конструкціях.
53. Особливості відмінювання займенників.
54. Речення зі звертаннями. Розділові знаки при звертаннях.
55. Безсполучникові складні речення. Розділові знаки у безсполучникових складних реченнях.
56. Особливості правопису складних прикметників.
57. Безсполучникові складні речення. Розділові знаки у безсполучникових складних реченнях.
57. Займенник як самостійна частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
58. Складнопідрядні речення з підрядними причини. Складнопідрядні речення порівняльні.
59. Дієприкметник як дієслівна форма, його морфологічні ознаки та синтаксична роль.
60. Класифікація складносурядних речень.